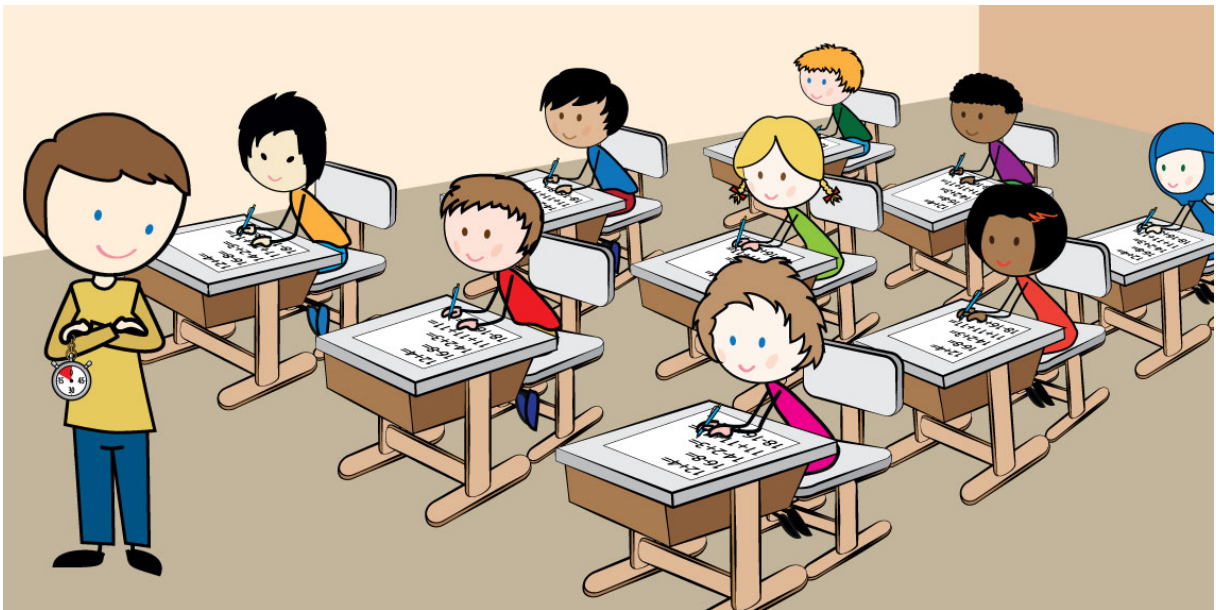

De snelkookpan

Charlotte Visch, 2014

Als het leuk en snel kan, waarom dan saai en langdurend?

Gelukkig leren zijn

In die prachtige documentaire 'De Japanse levensles' vraagt de oude Japanse leerkracht Kanamori aan de leerlingen: "Waarom zijn jullie op school?" En de kinderen roepen hem blij toe: "Om gelukkig te worden meester!" En dan demonstreert hij samen met zijn leerlingen (rond de acht, negen jaar oud) hoe je dat kunt doen: gelukkig worden. Wat een feest wanneer je meester begrijpt dat het in het leven alleen daar om draait: je eigen gelukkigheid realiseren.

Een andere grote 'meester' was Janusz Korczak, pedagoog, arts en auteur. Hij ontwikkelde geen onderwijsconcept, waar volgens bepaalde richtlijnen gewerkt moest worden, maar ontwierp wel een *methodische manier van kijken en leven* met kinderen. Hun rechten waren leidraad voor al het handelen vanuit zijn mensbeeld: kinderen zijn al mensen, zij worden het niet. Wie dit mensbeeld omarmt, zal bemerken welke consequenties dit heeft voor het onderwijsconcept in de klas. Steeds zal de individuele behoefte van kinderen centraal moeten staan.

Korczak vertelt voortdurend:
Kinderen hebben recht op de dag van vandaag.
Recht op ruimte, eigen wensen, eigen idealen en persoonlijke

Taak van de juf en meester

En dan nu de taak aan ons om de kinderen daarbij te helpen met tips, uitdagingen en leerlesjes. Directe bijsturingen op het gebied van moraliteit:

- wat is goed en slecht voor jou en de ander? Is dat wat niet 'goed voelt' of dat wat je met je ratio nastreeft?
- hoe geef je respect met behoud van je eigenwaarde? Jezelf wegcijferen is immers heel iets anders.
- verdraagzaamheid: warme onverschilligheid of actieve betrokkenheid bij wat de ander beweegt?
- liefdevol handelen: wat gun je de ander en jezelf?

Administratieve vakken

In het onderwijs wordt een verdeling gemaakt tussen sociale vaardigheden (hoe doe je naar elkaar) en emotionele ontwikkeling (hoe ver ben je met je invoelingsvermogen, zelfinzicht en emotionele groei).

We kennen ook de verdeling van de leerstof in: lezen, taal, rekenen en schrijven naast aardrijkskunde, geschiedenis, natuurkunde en biologie. De eerste groep vaardigheden heb je nodig om over de laatste groep te kunnen nadenken. Zonder de 'administratieve' vakken lezen, schrijven, taal en rekenen kom je niet ver.

Kenmerk van administratie:
het komt steeds terug, het is saai en het is een voorwaarde om andere kennis tot je te kunnen nemen.

Laten we eens kijken wat je door die administratie leert: je vaardigheden uitbreiden: steeds beter lezen, schrijven, spellen en rekenen.

Met de snelkookpan-methode leert het kind sneller en preciezer werken en het bemerkt dat de concentratie verbetert. De naam 'snelkookpan' zegt het al: je leert snel werken in korte tijd. De leerkracht zal merken dat door het opvoeren van de snelheid de interne 'hobbels' van de leerlingen zichtbaar worden: is hij stress-gevoelig, heeft de leerling hiaten in automatiseren? Of heeft hij uitstel neiging en/of weerstand naar autoriteiten? Presteert zij beter of juist slechter onder stress? Speelt er faalangst of paniek?

Werken met de snelkookpan

De snelkookpan-methode richt zich op de administratieve vakken. Daarnaast blijven de leerlesjes op het gebied van sociale vaardigheden en nieuwe onderwerpen bestaan. De emotionele ontwikkeling is niet apart te vangen en wordt gestimuleerd door alle aspect ervan te verweven met elke les, elke ervaring of gebeurtenis in de klas. Nieuwe onderwerpen aanleren bestaat uit het uitbreiden van vaardigheden.

Nieuwe vaardigheid in oefenen voor de eerste keer.

Dit onderdeel behoort nog bij de leer-les. Zodra het bekend verondersteld wordt en het automatiseren begint, valt het onder de administratieve handelingen. Aangezien administratie stomvervelend, saai en terugkerend is zullen we er iets spannends van moeten maken. De snelkookpan is zo'n manier.

Concentratie en snelheid
Doel: concentratie en tempo verhogen.
Vorm: begrenzen in tijd.

Voorbeelden voor in de groep

Je kunt zelf natuurlijk van alles bedenken aan onderwerpen. Wissel vooral veel af, waardoor de uitdaging blijft bestaan. Stap 1 (gokken) is een vast onderdeel van elk nieuw onderwerp met de snelkookpan.

Voorbeeld voor groep 1 en 2

Stap 1: Gokken.

Nodig: kookwekker of time timer (met geluid)

Gokken: Hoeveel kralen kun je rijgen in 3 minuten?

Schrijf alle gokjes op.

Stap 2: Uitdaging

Hoeveel kralen kun je rijgen in 3 minuten? De kralen moeten steeds in dezelfde volgorde geregen worden: groen, geel, blauw, rood. Dat laatste is nodig om de concentratie op te wekken.

Stap 3: Noteren van persoonlijk record.

Achter de naam van ieder kind noteer je zijn/haar persoonlijk record.

Volgende keer kijk je of het kind zijn record verbeterd. Ieder kind werkt om zijn/haar eigen record te verbeteren.

Meer uitdagingen

Puzzels door elkaar gooien. Weer: hoeveel puzzels kun je maken. Hierbij kun je ook nog letten op de strategie die een kind toepast. Eerst het overzicht maken (beginnen met de randen en de hoekjes) of eerst rubriceren (puzzelstukjes van het eendje apart en dan de andere) of gewoon maar proberen.

Voorbeeld voor groep 3 t/m 8

Stap 1: Gokken.

Nodig: kookwekker of time timer (met geluid)

Gokken: Hoeveel sommen goed in 10 minuten?

Schrijf alle gokjes op.

Stap 2: Uitdaging

Hoeveel sommen krijg je daadwerkelijk af in 10 minuten?

Stap 3: Noteren van persoonlijk record.

Achter de naam van ieder kind noteer je zijn/haar persoonlijk record.

Volgende keer kijk je of het kind zijn record verbeterd. Ieder kind werkt om zijn/haar eigen record te verbeteren.

Naam:

0 + 5 =	2 + 4 =	3 + 3 =	2 + 5 =
1 + 1 =	7 + 1 =	3 + 5 =	3 + 6 =
5 + 2 =	0 + 10 =	0 + 3 =	0 + 6 =
1 + 2 =	2 + 6 =	8 + 2 =	3 + 5 =
1 + 8 =	0 + 10 =	7 + 0 =	4 + 2 =
13 + 3 =	1 + 9 =	9 + 11 =	10 + 1 =
9 + 1 =	9 + 7 =	5 + 11 =	2 + 12 =
17 + 2 =	2 + 17 =	10 + 1 =	7 + 4 =
6 + 12 =	18 + 1 =	6 + 6 =	9 + 10 =
2 + 0 =	1 + 2 =	1 + 17 =	2 + 0 =
6 + 4 =	4 + 4 =	2 + 7 =	1 + 8 =
4 + 4 =	7 + 2 =	0 + 1 =	4 + 6 =
0 + 5 =	1 + 9 =	2 + 5 =	4 + 0 =
1 + 6 =	5 + 2 =	3 + 0 =	2 + 5 =
5 + 1 =	0 + 4 =	3 + 2 =	0 + 3 =
13 + 2 =	7 + 13 =	7 + 10 =	1 + 4 =
0 + 9 =	5 + 12 =	12 + 1 =	8 + 7 =
12 + 4 =	1 + 5 =	8 + 8 =	8 + 3 =
11 + 9 =	1 + 16 =	10 + 5 =	12 + 6 =
17 + 3 =	5 + 0 =	14 + 3 =	15 + 1 =
2 + 16 =	2 + 8 =	14 + 1 =	9 + 4 =
19 + 1 =	5 + 8 =	8 + 5 =	13 + 4 =
14 + 1 =	10 + 0 =	10 + 8 =	11 + 8 =
1 + 13 =	12 + 4 =	5 + 12 =	4 + 0 =
5 + 6 =	9 + 6 =	6 + 8 =	0 + 20 =

Nog meer uitdagingen

Lezen: simpel verhaal en vragen beantwoorden (wie, wat, waar).

Eerste doel: Concentratie en tempo.

Tweede doel: strategie ontdekken. Kan een kind snellezen of juist goed bepaalde woorden oppikken uit de tekst.

Rekenen: Simpele sommen. Hoeveel goedgemaakt in korte tijd?

Eerste doel: Concentratie en tempo.

Tweede doel: Inprenting van weet-sommen, zoals $75 + 75 = 150$. Daar denkt niemand over na: dat weet je gewoon. Net als 12×12 of alle sommen onder de 10.

Taal/spelling: simpele spellingregels. Hoeveel gemaakt in korte tijd?

Eerste doel: Concentratie en tempo.

Tweede doel: Inprenten van het beeld van de toepassing van de spellingregel.

Schrijven: simpele woorden, die veel gebruikt worden, maar leesbaar moeten blijven.

Eerste doel: Concentratie en tempo.

Tweede doel: Leesbaar schrijven.

Extra tips

1. Wissel deze 'serieuze' zaken af met vrolijke, gekke opdrachten: hoeveel vlechtjes kun je in het haar van een vriendinnetje maken? Hoeveel kun je bij elkaar vegen van het plein (even wegen!) ? Hoeveel dierennamen met een S?
2. Hoeveel kun je onthouden van het verhaal als er tegelijkertijd keiharde muziek wordt gedraaid?
3. Verleng de tijd voor groep 1 en 2 van 3 naar 6 minuten. Voor groep 4 en 5 van 10 naar 15 minuten. Voor groepen 6, 7 en 8 van 10 naar 15 en uiteindelijk naar 25 minuten. Bij elke verlenging opnieuw gokken en kijken of ze steeds beter kunnen inschatten.
4. Kinderen leren van succes, dus tijdens de snelkookpan enthousiast en helpend zijn.

Effect in de groep

De kinderen leren elkaars talent kennen: wie is erg goed in rekenen, taal, schrijven of dictee? Het wordt duidelijk wie wat kan. De talentvolle leerling wordt hulpbron (sociale vaardigheid) voor de andere kinderen, want natuurlijk gunt (emotionele ontwikkeling) de 'beste rekenaar' de andere kinderen een verbetering van hun persoonlijk record. Het is immers 'allen voor één en één voor allen.'

Niet de beste in de klas krijgt applaus, maar degene die zijn persoonlijk record verbetert.

Je werkt voor jezelf: om steeds beter te worden in een bepaald onderdeel van de administratie.

De groepsleden proberen elkaar met tips op een hoger plan te krijgen. Vooruitgang voor jezelf is het doel. In tegenstelling tot: beter (of de beste) worden t.o.v. een ander kind.

Kinderen ontwikkelen de gunfactor, doorzettingsvermogen en worden nieuwsgierig naar hun mogelijkheden.

Op school wordt kinderen gevraagd hun werk te plannen. Dat is lastig wanneer je niet weet hoeveel sommen er in 10 minuten passen. Met de Snelkookpan ontdek je dat precies. En dan is het niet moeilijk om 100 sommen in te plannen. In plaats van het ervaren van moedeloosheid over zoveel sommen is er de wetenschap dat het af kan zijn in 30 minuten.

Het schoolrooster

Het schoolrooster is nu nog steeds gebaseerd op het aantal uren dat aan een bepaald vak moet worden besteed. En dat haalt de vaart eruit. Stel dat ik je vraag om een half uur de woestijn in te lopen en dan weer terug. Hoe snel loop je dan? Natuurlijk op je dooie akkertje: waarom zou jij je een uur lang inspannen. Als een razende de hete woestijn in en dan weer terug? Natuurlijk niet. Je houdt de tijd in de gaten en neemt af en toe een pauze. Zo doen kinderen het ook, die horen dat er een uur gerekend moet worden. De tijd wordt niet optimaal benut en de leerkracht moet voortdurend stimuleren om aan het werk te blijven.

Uitstel-Peter

Peter, 12 jaar en superslim, hikte enorm tegen de 100 woordjes Duits aan, die hij moest leren. Met zijn IQ zat hij al in het derde jaar van het gymnasium, maar het huiswerk bleek een verschrikking voor hem. Hij stelde alles uit tot het laatste moment. Intussen was de dag dan wel verpest. Totdat hij er achter kwam dat hij 63 Duitse woordjes in 15 minuten kon leren! Nu plande hij een kwartier voor het avondeten zijn Duits en kon hij rustig chillen tot die tijd.

